

PAŃSTWOWY FUNDUSZ REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

al. Jana Pawła II 13, 00-828 Warszawa

tel. centr.: 22 505 55 00

Certyfikat PN-EN ISO 9001:2009

www.pfron.org.pl

DW.050.18.2017.RCZ
Dw.241.2014

Warszawa, dnia 13 10 2017

WYŚLANO LISTEM POLECONYM ZA POTWIERDZENIEM ODBIORU
13. 10. 2017
Podpis

Decyzja w sprawie interpretacji

art.21 ust.2e ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Na podstawie art.10 i 10a ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1829 z późn.zm.) Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (zwanego dalej PFRON lub Fundusz) stwierdza, że stanowisko Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego z siedzibą w wanej dalej Wnioskodawcą) zaprezentowane we wniosku z dnia 11 września 2017 r. o udzielenie pisemnej interpretacji co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów art. 21 ust.2e ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2046 z późn.zm.) zwanej dalej ustawą o rehabilitacji - **jest nieprawidłowe.**

Uzasadnienie:

Pismem z dnia 11 września 2017r. Wnioskodawca skierował do Prezesa Zarządu PFRON wniosek o udzielenie pisemnej interpretacji co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów art.21 ust.2e ustawy o rehabilitacji.

Wniosek swój Wnioskodawca skierował na podstawie art.10 i 10a ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Zgodnie z art.10 ust.1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej *przedsiębiorca może złożyć do właściwego organu administracji publicznej*

lub państwowej jednostki organizacyjnej wniosek o wydanie pisemnej interpretacji co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej oraz składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, w jego indywidualnej sprawie.

W przedmiotowym wniosku Wnioskodawca przedstawił następujące zdarzenie przyszłe:

Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w _____ jest podmiotem leczniczym niebędącym przedsiębiorcą, prowadzonym jako samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej. W okresach: kwiecień 2016 r. oraz od lipca 2017 r., Wnioskodawca zatrudnia co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy. Jednocześnie wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych był u Wnioskodawcy mniejszy niż 6 %.

Zgodnie z treścią art. 21 ust. 2e ustawy o rehabilitacji zwolnione są z obowiązku dokonywania wpłat na PFRON niedziałające w celu osiągnięcia zysku:

1. domy pomocy społecznej w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
2. hospicja w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej,
- 2a. zakłady opiekuńczo - lecznicze,
3. publiczne i niepubliczne jednostki organizacyjne, których wyłącznym przedmiotem prowadzonej działalności jest rehabilitacja społeczna i lecznicza osób niepełnosprawnych, edukacja osób niepełnosprawnych lub opieka nad osobami niepełnosprawnymi.

Zdaniem Wnioskodawcy spełnia on kryteria wskazane zarówno w art. 21 ust. 2e pkt 2a, jak w pkt 3 ustawy o rehabilitacji. Ustawodawca wyodrębnił zakłady opiekuńczo-lecznicze jako podmioty zwolnione z wpłat na PFRON nowelizacją ustawy obowiązującą od dnia 1 lipca 2016 r. Uzasadnieniem wprowadzenia tejże zmiany było, między innymi, doprecyzowanie przepisów i uporządkowanie istniejącego systemu, np. poprzez zwolnienie zakładów opiekuńczych z konieczności wpłat na PFRON, ponieważ, pomimo, że osoby przebywające w zakładach opiekuńczych nie zawsze mają orzeczenie o niepełnosprawności, to jednak „ich sytuacja zdrowotna w sposób oczywisty wskazuje na taki stan”. A stan zdrowia pacjentów zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych jest porównywalny do stanu zdrowia pacjentów zakładów opiekuńczo-leczniczych. Również zadania obu zakładów są porównywalne, bowiem świadczenia zdrowotne udzielane przez oba zakłady,

zgodnie z treścią ustawy o działalności leczniczej, mogą polegać na: udzielaniu całodobowych świadczeń zdrowotnych, które obejmują swoim zakresem pielęgnację, opiekę i rehabilitację pacjentów niewymagających hospitalizacji, oraz zapewnianiu im produktów leczniczych potrzebnych do kontynuacji leczenia, pomieszczeń i wyżywienia odpowiednich do stanu zdrowia, a także prowadzeniu edukacji zdrowotnej dla pacjentów i członków ich rodzin oraz przygotowaniu tych osób do samoopieki i samopielęgnacji w warunkach domowych. Zakłady te różni jedynie fakt, iż zakłady opiekuńczo-lecznicze muszą zapewnić pacjentom, oprócz wyrobów medycznych, również produkty lecznicze.

Zgodnie z treścią § 9 Regulaminu Organizacyjnego Wnioskodawcy, celem działania podmiotu jest prowadzenie działalności leczniczej w następujących rodzajach: stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne inne niż szpitalne w zakresie świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych w ramach opieki długoterminowej i świadczeń pielęgnacyjnych, opiekuńczych psychiatrycznych oraz promocja zdrowia. Natomiast z treści § 10 wynika, iż do podstawowych zadań zakładu należy: całodobowa opieka nad pacjentem, zapewnienie opieki lekarskiej i pielęgniarskiej, zapobieganie powikłaniom, zapewnienie specjalistycznych konsultacji medycznych i rehabilitacji narządów ruchu, terapia zajęciowa, zaspakajanie potrzeb psychicznych i duchowych, pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych, edukacja pacjentów i ich rodzin. Nadto, treść § 11 określa, iż zakład udziela świadczeń zdrowotnych, które obejmują swoim zakresem pielęgnację i rehabilitację pacjentów niewymagających hospitalizacji oraz zapewnienie im produktów leczniczych i wyrobów medycznych, pomieszczeń i wyżywienia odpowiednio do stanu zdrowia, a także prowadzenie edukacji zdrowotnej dla pacjentów i członków ich rodzin oraz przygotowywanie tych osób do samoopieki i samopielęgnacji w warunkach domowych.

Zdaniem Wnioskodawcy, mając na względzie powyższe oraz fakt, iż ustawa o rehabilitacji nie wskazuje, iż podmioty wskazane jako zakłady opiekuńczo-lecznicze są podmiotami, o których mowa art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy o działalności leczniczej, zdecydowanie należy przyjąć, iż z obowiązku wpłat na PFRON zwolnione są wszystkie zakłady udzielające niekomercyjnie świadczeń w zakresie pielęgnacji, opieki i rehabilitacji pacjentów, tj. zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze.

Nadto, zdaniem Wnioskodawcy, spełnia on również kryteria określone w art. 21 ust. 2e pkt 3 ustawy o rehabilitacji, bowiem jest podmiotem, którego wyłącznym przedmiotem prowadzonej działalności jest opieka nad osobami niepełnosprawnymi. Wszyscy pacjenci

zakładu pielęgnacyjno-opiekuńczego Wnioskodawcy mają mniej niż 40 pkt w skali Barthla – zgodnie z treścią Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych w ramach opieki długoterminowej (Dz. U. z 2015 r., poz. 1658), świadczenia te są udzielane świadczeniobiorcy wymagającemu ze względu na stan zdrowia całodobowych świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych, rehabilitacyjnych oraz kontynuacji leczenia, a nie wymagającemu hospitalizacji w oddziale szpitalnym, który w ocenie skalą poziomu samodzielności, zwaną „skalą Barthel”, otrzymał 40 punktów lub mniej. Uzyskanie 40 punktów lub mniej oznacza osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności, bowiem do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osoby z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolne do pracy albo zdolne do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagające, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Również pacjenci zakładu pielęgnacyjno-opiekuńczego psychiatrycznego Wnioskodawcy są osobami o znacznym stopniu niepełnosprawności. Pacjenci przyjmowani do zakładu pielęgnacyjno-opiekuńczego psychiatrycznego są to osoby z zaburzeniami psychicznymi. Zgodnie z treścią ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r., poz. 882) za osobę z zaburzeniami psychicznymi uznaje się osobę chorą psychicznie (wykazują zaburzenia psychotyczne), osobę upośledzoną umysłowo lub wykazującą inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

W związku z powyższym zwrócono się z wnioskiem o rozstrzygnięcie następującej kwestii:
czy prowadzony przez Wnioskodawcę Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy może skorzystać ze zwolnienia z obowiązku dokonywania wpłat na PFRON w oparciu o przepisy art.21 ust.2e ustawy o rehabilitacji?

Na tle przedstawionego stanu faktycznego, stwierdzam co następuje:

Zgodnie z art.10 ust.1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej *przedsiębiorca może złożyć do właściwego organu administracji publicznej lub państwowej jednostki organizacyjnej wnioski o wydanie pisemnej interpretacji co do zakresu i sposobu*

zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej oraz składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, w jego indywidualnej sprawie.

Podstawowym przepisem w ustawie o rehabilitacji, który ustanawia obowiązek dokonywania wpłat na PFRON jest art.21 ust.1. Przepis ten jest adresowany do wszystkich pracodawców zatrudniających co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy. W przepisie tym został określony sposób obliczania należnych wpłat i wynika z niego, że podstawą do tych wyliczeń jest, generalnie rzecz ujmując, różnica pomiędzy wskaźnikiem zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości 6% a rzeczywistym stanem zatrudnienia takich osób. Przepis ten statuuje generalną zasadę, od której istnieją wyjątki określone w dalszych ustępach tego artykułu. Taki wyjątek stanowi ust.2e, z którego treści wynika, że z wpłat o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zwolnione są niedziałające w celu osiągnięcia zysku

1. domy pomocy społecznej w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
2. hospicja w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej,
- 2a. zakłady opiekuńczo - lecznicze,
3. publiczne i niepubliczne jednostki organizacyjne, których wyłącznym przedmiotem prowadzonej działalności jest rehabilitacja społeczna i lecznicza osób niepełnosprawnych, edukacja osób niepełnosprawnych lub opieka nad osobami niepełnosprawnymi.

Z dniem 1 lipca 2016 r., w wyniku nowelizacji ustawy o rehabilitacji ustawą z dnia 25 września 2015 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2015 r. poz.1886), nastąpiła zmiana treści przepisu art.21 ust.2e, poprzez dodanie pkt.2a.

Wykładnia logiczno-językowa, jak i celowościowa powyższego przepisu prowadzi do wniosku, iż ust.2e pkt 2a dotyczy pracodawców, którzy są lub prowadzą zakłady opiekuńczo-lecznicze. O możliwości skorzystania ze swego rodzaju przywileju zawartego w tym przepisie decyduje fakt wykonywania danego rodzaju działalności, poparty odpowiednimi wpisami urzędowymi. Zatem podstawą skorzystania ze zwolnienia z wpłat na PFRON na mocy art. 21 ust. 2e ustawy o rehabilitacji jest prowadzenie działalności „non profit” oraz prowadzenie zakładu opiekuńczo-leczniczego.

Stosownie natomiast do treści przepisu art. 12 ust. 1 ustawy o działalności leczniczej stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych innych niż szpitalne udziela się w przypadku świadczeń, o których mowa w art. 9 ust. 1:

- 1) pkt 1 - w zakładzie opiekuńczo-leczniczym;
- 2) pkt 2 - w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym;
- 3) pkt 3 - w zakładzie rehabilitacji leczniczej;
- 4) pkt 4 - w hospicjum.

Jak wynika z powyższego, ustawodawca dokonał rozróżnienia na zakłady opiekuńczo-lecznicze (art. 12 ust. 1 pkt 1) i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze (art. 12 ust. 1 pkt 2), przypisując im inne zadania do realizacji. Tym samym nie można uznać, że są to tożsame podmioty, co ma decydujące znaczenie w przedmiotowej sprawie .

Zwolnienie z obowiązku wpłat, art. 21 ust. 2e pkt 1-2a ustawy o rehabilitacji, dotyczy wyłącznie pracodawców będących podmiotami lub prowadzących podmioty w nim wymienione. W związku z tym, Wnioskodawca prowadząc zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy nie podlega zwolnieniu z wpłata na PFRON na podstawie art. 21 ust. 2e pkt 2a ustawy o rehabilitacji.

Natomiast, zgodnie z art. 21 ust. 2e pkt 3 ustawy o rehabilitacji z wpłat określonych w art. 21 ust. 1 tej ustawy zwolnione są publiczne i niepubliczne jednostki organizacyjne nie działające w celu osiągnięcia zysku, których wyłącznym przedmiotem prowadzonej działalności jest rehabilitacja społeczna i lecznicza, edukacja osób niepełnosprawnych lub opieka nad osobami niepełnosprawnymi. Korzystanie z tego zwolnienia wymaga zatem spełnienia warunków o charakterze podmiotowym i przedmiotowym.

Zatem, bezspornym jest, iż Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy nie jest podmiotem działającym w celu osiągnięcia zysku. W doktrynie rozróżnia się pojęcie zysku i zarobku. W odróżnieniu od zysku, który może być przeznaczony do podziału między uprawnione osoby lub podmioty, zarobek przeznacza się wyłącznie na realizację celów statutowych oraz na pokrycie kosztów funkcjonowania. Zarobek może pochodzić np. z działalności gospodarczej prowadzonej przez podmioty non profit, o ile jest przeznaczony na wspomniane cele. W przypadku tych podmiotów działalność ta jest prowadzona w celu osiągnięcia zarobku, a nie zysku.

Warunki o charakterze podmiotowym odnoszą się do samego pracodawcy. Z art. 21 ust. 2e ustawy o rehabilitacji wynika bowiem, że ze zwolnienia określonego w tym przepisie nie

mogą korzystać wszyscy pracodawcy, lecz wyłącznie publiczne i niepubliczne jednostki organizacyjne nie działające w celu osiągnięcia zysku. Ustawa dotycząca działalności samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej w sposób wyraźny wyłącza tę grupę podmiotów z kategorii przedsiębiorców. Powyższe oznacza, że samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej w stanie prawnym obowiązującym od 1 stycznia 2012 r. (tj. wejścia w życie ustawy o działalności leczniczej) nie jest traktowany jako przedsiębiorca (wyrok WSA w Krakowie z 9 stycznia 2015 r. sygn. I SA/Kr 1513/14).

Warunki o charakterze przedmiotowym dotyczą charakteru i rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę zwolnionego z wpłat na podstawie art. 21 ust. 2e ustawy o rehabilitacji. Stosownie do tego przepisu zwolnienie z wpłat z tytułu niezapewnienia wymaganego poziomu zatrudnienia osób niepełnosprawnych dotyczy wyłącznie pracodawców nie działających w celu osiągnięcia zysku, których wyłącznym przedmiotem prowadzonej działalności jest rehabilitacja społeczna i lecznicza, edukacja osób niepełnosprawnych lub opieka nad osobami niepełnosprawnymi.

Użycie spójnika "lub" w tym przepisie oznacza, że tak określony warunek dotyczący rodzaju działalności jest spełniony, gdy pracodawca prowadzi działalność nie w celu osiągnięcia zysku w którymkolwiek z trzech niżej wymienionych zakresów, tj. w zakresie:

- rehabilitacji społecznej i leczniczej,
- edukacji osób niepełnosprawnych,
- opieki nad osobami niepełnosprawnymi.

Należy zwrócić szczególną uwagę na tę część przepisu art. 21 ust. 2e ustawy o rehabilitacji, w której jest mowa o tym, że działalność w zakresie rehabilitacji społecznej i leczniczej, edukacji osób niepełnosprawnych lub opieki nad osobami niepełnosprawnymi musi stanowić wyłączny przedmiot prowadzonej działalności. W przypadku działalności w zakresie edukacji osób niepełnosprawnych, opieki nad osobami niepełnosprawnymi, wyrabiania zaradności osobistej i pobudzania aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej, wyrabiania umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych oraz rehabilitacji leczniczej działalność może być prowadzona wyłącznie na rzecz osób niepełnosprawnych w rozumieniu ustawy o rehabilitacji (wyrok WSA w Warszawie z dnia 31 maja 2007 r., III SA/Wa 511/07). W myśl art. 1 ustawy o rehabilitacji ustawa dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem:

- 1) o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności określonych w art. 3 lub
- 2) o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów, lub
- 3) o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia

Zatem Wnioskodawca stwierdzając niepełnosprawność pacjentów jedynie na podstawie punktacji w skali Barthla, nie posiadając dokumentów potwierdzających niepełnosprawność u tych osób w rozumieniu przepisów ustawy o rehabilitacji, nie spełnia ustawowych wymogów uprawniających do zwolnienia z wpłat na PFRON.

Należy pamiętać, że podstawą skorzystania ze zwolnienia z wpłat na PFRON na mocy art. 21 ust. 2e pkt.3 ustawy o rehabilitacji jest - oprócz działalności „non profit” - świadczenie usług wyłącznie osobom niepełnosprawnym, a więc posiadającym orzeczenia o niepełnosprawności.

Mając powyższe na uwadze, stanowisko Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego z siedzibą w wyrażone w piśmie z dnia 11 września 2017 r. w sprawie pisemnej interpretacji przepisów prawa w zakresie stosowania przepisów art. 21 ust 2e ustawy o rehabilitacji – **jest nieprawidłowe.**

W związku z powyższym postanowiono, jak w sentencji.

Interpretacja dotyczy zdarzenia przyszłego przedstawionego przez Wnioskodawcę i stanu prawnego obowiązującego w dniu wydania interpretacji. Organ w postępowaniu w sprawie urzędowej interpretacji nie może prowadzić żadnego postępowania dowodowego, bowiem przedmiotem postępowania nie jest ustalenie stanu faktycznego – stan ten jest stanem hipotetycznym, określonym przez wnioskującego o interpretację. Nie może go własnymi ocenami podważać, ustalać, uzupełniać ani też zmieniać w jakimkolwiek zakresie, nawet wówczas, gdy w oparciu o inne źródła, czy wiedzę znaną mu z urzędu, powziąłby uzasadnione wątpliwości co do zgodności przedstawionego przez przedsiębiorcę-wnioskodawcę stanu faktycznego z obiektywną rzeczywistością (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. z dnia 16 lipca 2009 r., sygn. Akt II SAB/Go 8/09).

Pouczenie:

Od niniejszej decyzji przysługuje Stronie, za pośrednictwem Prezesa Zarządu PFRON odwołanie do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia. W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania Strona może zrzec się prawa do jego wniesienia. Z dniem doręczenia Prezesowi Zarządu PFRON oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.